

NARA ÖZGÜNLÜK BELGESİ

Önsöz

- 1- Bizler, Japonya'nın Nara kentinde toplanan uzmanlar olarak, kültür mirasının korunması konusunda gelenekselle mi kavramları tartışmaya açan ve koruma uygulamalarında kültürlerin ve kültürel mirasın çe itlili ine daha fazla saygı gösterilmesini sa lamak amacıyla ufkumuzu genişletme yolları ve araçları üzerine bir tartışma başlatmayı amaçlayan bir toplantı fırsatını sunan Japon yetkililerin yürekli girişimini ve entelektüel öngörüsünü selamlamak isteriz.
- 2- Dünya Mirası Komitesi'nce önerilmiş olan tartışma çerçevesini takdirle karşılıyoruz. Bu Komite, Dünya Mirası Listesi'ne katılmak üzere önerilen kültür varlıklarına ait dosyaların incelenmesi sırasında, tüm ülkelerin kültürel ve toplumsal değerlerine saygılı bir özgünlük kavramını uygulamaya koyma iste ini belirtmiştir.
- 3- Nara Özgünlük Belgesi 1964 tarihli Venedik Tüzü ü'nün ruhunda tasarlanmıştır. Bu tüzü ü temel olarak onun kavramsal bir uzantısını oluşturmakta, günümüzde, hemen hemen tüm toplumlarda kültür mirasının tuttu u önemli yeri göz önünde bulundurmaktadır.
- 4- Küreselle me ve birörnekle me baskısıyla karşı karşıya olan ve kültürel kimlik arayışlarının kimi zaman saldırgan bir milliyetçilik ve azınlık kültürlerinin yok sayılması yoluyla sürdürüldü ü bir dünyada, kültür mirasının korunması uygulamalarında da, özgünlü ün dikkate alınmasıyla en büyük katkı, insanlı ın ortak belle inin tüm yönlerine saygı göstermek ve onu aydınlatmak biçiminde kendini göstermiştir.

Kültürel Çe itlilik ve Miras Çe itlili i

- 5- Kültür ve kültür mirası çe itlili i, tüm insanlık için, yeri doldurulamaz bir duygu ve dü ünçe zenginli i oluşturmaktadır. Temel bir özellik olarak kabul görmesi gereken bu çe itlili in, yalnız korunması de il, geliştirilmesi de insanlı ın geli imi için büyük önem ta ımaktadır.
- 6- Hem kültürler, hem de bunlara ba lı ya am biçimleri için bu çe itlilik, mekan ve zaman boyutuyla kendini gösterir. Kültürler arasındaki farkların bir çatı ma yarattı ı durumlarda, kültürel çe itlili e saygı gere i, bütün taraflara özgü de erlerin me ruiyeti tanınmalıdır.
- 7- Kültürler ve toplumlar, miraslarını oluşturan ve korunması gereken somut ve soyut anlatım biçimleriyle kendilerini ifade ederler. Bu anlatım biçimlerine de saygı gösterilmelidir.
- 8- UNESCO'nun, "Birimizin kültür mirası, hepimizin mirasıdır" anlayı ını ana ilke olarak kabul etti ini anımsatmak önemlidir. Mirasla ve onun yönetilmesiyle ilgili sorumluluklar, öncelikle o mirası yaratmış olan kültürel toplulu a, sonra da onun korunmasına emek verenlere aittir. Ne var ki, bu sorumlulukların yanı sıra, kültür mirasının korunması için hazırlanmış uluslararası tüzük ve sözleşmelerin kabulü de, bunlarda dile getirilmiş olan ilke ve

sorumlulukların dikkate alınmasını zorunlu kılar. Kendi gereksinmelerini diğer kültürel toplulukların gereksinmeleriyle dengelemek, ancak bunu yaparken ana kültürel değerlere ters düşmemek her toplum için arzu edilen bir durumdur.

Değerler ve özgünlük

- 9- Kültür mirasının tüm biçimleri ve tüm tarihsel dönemleriyle korunabilmesi, bu mirasa değerler atfedildiği ölçüde kolaydır. Bu değerleri olabilecek en doğru bir biçimde algılayabilmemiz, bu değerler hakkındaki bilgi kaynaklarının inanılır olmasına ve doğru anlaşılmasına bağlıdır. Bu değerleri tanımak, anlamak ve kültür mirasının ilk tasarımına ve sonradan kazandığı özelliklerine, tarihsel varlığına ve anlamına bağlı olarak yorumlamak, söz konusu yapıtın özgünlüğü konusunda varılacak yargının temelini oluşturur ve hem biçimle, hem de malzemeyle ilgilidir.
- 10- Venedik Tüzüğü'nde de bu anlamda yer verilen özgünlük, ulaşılabilecek bilgi kaynaklarının inanılabilirliği konusunda nitelendirici ana etken olarak belirlemektedir. Her türlü bilimsel çalışmada, koruma ve restorasyon müdahalelerinde, Dünya Mirası Listesi'ne kabul edilme sürecinde, ya da kültür mirasıyla ilgili her türlü envanterde özgünlük çok önemli bir seviye yüklenir.
- 11- Kültür varlıklarına atfedilmiş değerler ve bilgi kaynaklarının güvenilirliği konusundaki yargılar kültürden kültüre, hatta aynı kültürün içinde de değişebilir. Ancak bir deyişle, değer yargılarını ve bunlara bağlı özgünlük değerlendirmelerini tek ve değişmez ölçütlere dayandırmak kabul edilemez. Tam tersine, kültürlerle gösterilecek saygı, her yapıtın ait olduğu kültürel bağlamı belirleyen ölçütlere göre dikkate alınmasını ve değerlendirilmesini zorunlu kılar.
- 12- Dolayısıyla her kültürde kendi miras değerlerine özgü niteliklerin tanınması ve ilgili bilgi kaynaklarının inanılabilirliği ve doğruluğu, en önemli ve acil olan konudur.
- 13- Bir anıtın ya da sitenin doğasına ve kültürel bağlamına bağlı olarak; özgünlük yargısı çok çeşitli bilgi kaynaklarına bağlıdır. Bu kaynaklar; tasarım ve biçimi, malzeme ve nesneyi, kullanım ve işlevi, gelenek ve teknikleri, konum ve yerleşimi, ruh ve anlatımı, ilk tasarım ve tarihsel evrimi içerir. Bilgi kaynakları yapıtın bünyesinde olabileceği gibi, dışında da olabilir. Bu kaynakların kullanımı, kültür mirasının, sanatsal, teknik, tarihsel ve toplumsal boyutlarıyla tanımlanmasına olanak verir.

Ek I

(H. Stovel tarafından önerilmi tir)

- 1- Kùltür ve miras ç e itlili ine saygı, bir anıt ya da sitin özgünlü ünü tanımlama ve belirleme giri imlerinde, katı formüller dayatmaktan, ya da standart i lemlerden kaçınmak için bilinçli bir çaba gerektirir.
- 2- Kùltürlere ve miras ç e itlili ine saygı içinde özgünlü ü belirleme çabaları, kùltürleri kendi do a ve ihtiyaçlarına göre analitik süreçler ve araçlar geli tirmeye özendiren yakla ımlar gerektirir. Bu yakla ımlar birçok ortak yöne sahip olabilir:
 - özgünlü ü de erlendirirken disiplinlerarası i birli ini sa lamak ve tüm ula ılabılır bilgi ve uzmanlıklardan uygun biçimde yararlanmaya çaba göstermek;
 - özellikle anıtlar ve sitler söz konusu oldu unda, kabul edilen de erlerin bir kùltürü ve bu kùltüre özgü ç e itlili i gerçekten temsil etmesi için çaba göstermek;
 - anıt ve sitler için özgünlü ün kendine özgü do asını, gelecekte yararlı bir bakım ve izleme rehberi olacak biçimde açıkça belgelemek;
 - özgünlük de erlendirmelerini de i en de er ve ko ulla rın ı ı ında güncelle tirmek.
- 3- Kabul edilen de erlerin temsil edilmesini sa lamak ve bu de erleri belirleme sürecinin, olanaklar ölçüsünde disiplinler ve topluluklar arası bir uzla mayı geli tirecek eylemler içermesi için çaba göstermek özellikle önemlidir.
- 4- Her kùltürün farklı anlatım biçimlerinin ve de erlerinin, evrensel ölçekte saygı görmesine ve anla ılır olmasına katkıda bulunmak için, kùltür mirasının korunmasıyla ilgili herkes, attı ı adımları uluslararası i birli ine dayandırmalı ve bu i birli ini geli tirmeye çalı malıdır.
- 5- nsanlı ın ortak mirasının korunmasında özgünlü e yüklenen pratik de erin arttırılması için ön ko ul, bu diyalö un dünyanın ç e itli bölge ve kùltürlerinde süreklilik kazanması ve geni lemesidir. somut önlemler alabilmek için, mirasın bu temel boyutu konusunda halkın bilincini yükseltmek mutlak bir gerekliliktir.

Ek II

Tanımlar

- **Koruma:** Bir yapıtı anlamaya, tarihini ve anlamını tanımaya, maddi olarak korunmasını sağlamaya ve gerektiğinde restore ederek değerlendirilmeye yönelik tüm işlemleri içerir.
(Dünya Mirası Sözleşmesi'nin birinci maddesinde tanımlandığı gibi, kültür mirası; anıtları, yapı gruplarını ve sitleri içerir.)
- **Bilgi Kaynakları:** Bir yapının doğasını, özelliklerini, anlamını ve tarihini tanımaya olanak veren anıtsal, yazılı, sözlü ve simgesel tüm kaynaklar

Nara Özgünlük Belgesi, 1-6 Kasım 1994 günlerinde Japonya'nın Nara kentinde düzenlenen Nara Özgünlük Konferansı'nın 45 katılımcısı tarafından kaleme alınmıştır. Dünya Mirası Sözleşmesi çerçevesindeki bu konferans, Japon hükümeti Dışişleri Dairesi ve Nara Valiliği'nin daveti üzerine gerçekleştirilmiştir. Bu daire, konferansı UNESCO, ICCROM ve ICOMOS'un işbirliğiyle düzenlemiştir.

Nara Belgesi'ne son biçimini, Konferans'ın genel raportörleri olan Sayın Raymond Lemaire ve Sayın Herb Stovel vermiştir.

Çeviri: Deniz Mazlum, 2005